Bijlage 2. Uitgebreide toelichting mutaties septembercirculaire 2026

Analyse septembercirculaire (x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Stand meicirculaire 2026	121.048	125.354	124.701	129.474	135.480
Stand septembercirculaire 2026	120.651	126.457	125.635	130.565	136.688
Effect septembercirculaire 2026	-397	1.103	934	1.091	1.208

Mutaties (x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Accresontwikkeling	525	795	774	933	942
Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZ waarden mutaties	-695	-179	-181	-190	-91
Taakmutaties	334	286	299	306	315
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	56	201	42	42	42
Effecten Septembercirculaire 2026	220	1.103	934	1.091	1.208
Mutatie stelposten	-617				
	-397	1.103	934	1.091	1.208

Accresontwikkeling
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor de jaren 2027 en verder.

Het accres gekoppeld aan de bbp-normeringssystematiek. Uitgangspunt is dat de fondsen meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgen. De normering wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. Het prijsdeel volgt de prijsontwikkeling van het bbp van het lopende jaar.

Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZ waarden mutaties
De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de OZB-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen te delen door de uitkeringsbasis. De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar.

Taakmutaties
De taakmutaties bestaan uit de volgende posten:

Taakmutaties (x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Uitvoeringskosten inburgering	67		-	-	-
Wet Versterking Regie Volkshuisvesting: uitvoeringskosten	260	271	281	289	300
Wet Versterking Regie Volkshuisvesting: integrale dienstverlening	32	11	11	11	12
Overige taakmutaties	-26	4	7	6	3
	334	286	299	306	315

Hieronder worden de grootste taakmutaties toegelicht:

<u>Uitvoeringskosten inburgering</u>
In het bestuurlijk overleg van 25 juni jl. is tussen de minister voor Werk en Participatie en de VNG overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen

inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in totaal € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028. De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. 3
In de septembercirculaire 2026 is voor het jaar 2026 € 31 miljoen beschikbaar gesteld. In het voorjaar 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor de jaren 2027 en 2028 beschikbaar gesteld.

Wet Versterking Regie Volkshuisvesting: uitvoeringskosten
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 (decembercirculaire 2025) al incidenteel € 48,8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. In deze circulaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen.

Wet Versterking Regie Volkshuisvesting: integrale dienstverlening
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Gemeenten moeten in hun Wmo-beleidsplan aangeven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorgdragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning) Hiervoor is in 2026 een bijdrage van € 9,8 miljoen beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen.

Integratie en decentralisatie uitkeringen

Integratie en decentralisatieuitkeringen (x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Spreidingswet	46	-	-	-	-
Openbare bibliotheken	-	159	-	-	-
IBO problematische schulden	-	42	42	42	42
Overige IU/DU	10	-	-	-	-
	56	201	42	42	42

Hieronder worden de belangrijkste integratie en decentralisatie uitkeringen toegelicht:

Spreidingswet
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het realiseren van opvangplekken en ontvangen hiervoor in 2026 middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een totaalbedrag van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de indicatieve verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente. Voor onze gemeente betekent dit een totale bijdrage van € 46.000 in 2026.

Openbare bibliotheken
Het doel van de uitkering is gemeenten en provincies in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het college van burgemeester en wethouders moet met deze zorgplicht voorzien in een aanbod van bibliotheekvoorzieningen. Het aanbod van deze voorzieningen moet als geheel binnen redelijke afstand voor de inwoners toegankelijk zijn en ten minste één bibliotheekvoorziening in stand houden die alle vijf de wettelijke bibliotheekfuncties vervult, een fysieke collectie heeft en over een professionele personeelsbezetting beschikt.
Gemeenten ontvangen hiertoe een bijdrage van € 62 miljoen in 2027. Het bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 3,05 per inwoner, op basis van het inwonersaantal op 1 januari 2026. Het gaat om een bedrag van € 159.000 voor onze gemeente. In de begroting 2026-2029 is vooruitlopend op deze middelen € 150.000 structureel beschikbaar gesteld voor de uitvoering beleidsplan bibliotheken, waarin bovengenoemde zorgplicht is meegenomen.

IBO problematische schulden

Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Partijen voeren verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende doelgroep te halveren. Vanuit het ministerie van SZW wordt vanaf 2027 structureel € 19,7 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn bedoeld om vroegsignalering beter in te richten. De middelen worden verdeeld op basis van de maatstaven van het cluster Participatie van de algemene uitkering. Voor onze gemeente gaat het om € 42.000 per jaar.

Mutatie stelposten

Aanpassing stelpost BCF plafond 2026

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds.
Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2026 € 191 miljoen, dat betekent € 525.000 voor onze gemeente. Omdat wij al een stelpost hadden opgenomen voor het BCF-plafond in 2026, komt deze stelpost van € 617.000 nu weer te vervallen.